

HK-002-002301 Seat No. _____

M. Com. (Sem. III) (CBCS) Examination

May/June - 2017

Accounting For Managerial Decisions

(Old Course)

Faculty Code : 002

Subject Code : 002301

Time : 2½ Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના : દરેક પ્રશ્નની જમણી બાજુ ગુણ દર્શાવેલ છે.

- 1 ધી મહેશ મેન્યુ. લિ.માં કુલ ત્રણ વિભાગો છે. તા. 31-3-2014ના અંદાજ આંકડા નીચે પ્રમાણે છે : (એકમોમાં) 20

વસ્તુ	વિભાગ-I	વિભાગ-II	વિભાગ-III
A	20,000	30,000	30,000
B	16,000	40,000	20,000
C	10,000	60,000	24,000

A વસ્તુની વેચાણ કિંમત એકમદીઠ ..... રૂ. 20

B વસ્તુની વેચાણ કિંમત એકમદીઠ ..... રૂ. 30

C વસ્તુની વેચાણ કિંમત એકમદીઠ ..... રૂ. 40

તા. 31-3-2015ના વર્ષના ખરેખર આંકડા નીચે પ્રમાણે દર્શાવેલા છે. (એકમોમાં)

વસ્તુ	વિભાગ-I	વિભાગ-II	વિભાગ-III
A	24,000	40,000	36,000
B	12,000	48,000	24,000
C	6,000	50,000	20,000

વેચાણ કિંમતમાં કોઈ ફેરફાર નથી. અંદાજપત્ર સમિતિમાં નીચે પ્રમાણે નિર્ણયો લેવામાં આવેલ છે :

- (1) A વસ્તુનું વેચાણ ધારણા કરતાં વધુ થઈ રહ્યું છે. જો તેની કિંમતમાં એકમદીઠ રૂ. 2નો વધારો કરવામાં આવે તો પણ તેના વેચાણમાં ઘટાડો થવાનો નથી.
- (2) C વસ્તુનું વેચાણ ધારણા કરતાં ઓછું થઈ રહ્યું છે. તેથી એકમદીઠ વેચાણ કિંમતમાં રૂ. 4નો ઘટાડો કરવામાં આવે તો વેચાણ વધારી શકાય છે.

(3) સેક્સ મેનેજરે નીચે મુજબનાં અંદાજો આપેલા છે :

વસ્તુ	વિભાગ-I	વિભાગ-II	વિભાગ-III
A	+25%	+35%	+20%
B	-10%	+25%	-8%
C	+12%	+15%	+10%

B વસ્તુનું વેચાણ વધારવા માટે જાહેરાત ખર્ચ વધારવામાં આવશે. B વસ્તુમાં નીચે મુજબ વધારો કરવાનો અંદાજ છે :

વિભાગ-I માં 10% વધારો

વિભાગ-II માં 5% વધારો

વિભાગ-III માં 20% વધારો

તા. 31-3-2016નું અંદાજપત્ર તૈયાર કરો.

અથવા

- 1 તપન લિમિટેડની નીચેની માહિતી પરથી તા. 30મી જૂન, 2016ના રોજ પૂરા થતા ત્રણ માસનું રોકડ અંદાજપત્ર તૈયાર કરો : 20
- 1 એપ્રિલ, 2016ના રોજ રોકડ અને બેન્ક સિલક રૂ. 60,000.

માસ	વેચાણ રૂ.	ખરીદી રૂ.	મજૂરી રૂ.	પરોક્ષ ખર્ચ રૂ.
માર્ચ-16	6,00,000	3,00,000	64,000	90,000
એપ્રિલ-16	9,00,000	4,80,000	96,000	1,30,000
મે-16	7,50,000	3,90,000	72,000	1,10,000
જૂન-16	10,50,000	5,40,000	1,12,000	1,50,000

- (1) 20% ખરીદી અને વેચાણ રોકડેથી થાય છે.
- (2) રોકડ વેચાણ પર 5% લેખે રોકડ વટાવ આપવામાં આવે છે.
- (3) વેચાણના દરેક મહિનામાં ગ્રાહકો પાસેથી ઉધાર વેચાણના 5% માલ પરત આવે છે. તેમ ધારો.
- (4) ચોખ્ખા ઉધાર વેચાણ પર 5% લેખે કમિશન વેચાણ પછીના મહિનામાં ચૂકવવાનું છે.
- (5) લેણદારો તરફથી મળતી અને ગ્રાહકોને આપવામાં આવતી શાખની મુદત એક માસની છે.

- (6) મજૂરી ખર્ચ ચૂકવવાનો સમયગાળો $\frac{1}{8}$ માસ છે અને પરોક્ષ ખર્ચ ચૂકવવાનો સમયગાળો એક માસનો છે.
- (7) પરોક્ષ ખર્ચમાં સ્થિર મિલકતોના ઘસારાના રૂ. 30,000 લેખેનો સમાવેશ થાય છે.
- (8) રૂ. 1,20,000ની કિંમતના યંત્રની ડિલિવરી મે, 2016માં મળશે. જેની ચૂકવણી મે અને જૂનમાં બે સરખે હપતેથી કરવાની છે.

- 2 (અ) સુરેશ કંપની લિ.ના માલસામગ્રીના આંકડા નીચે મુજબ છે. ખૂટતા આંકડા શોધી ટેબલ ફરી બનાવો. જરૂરી ગણતરીઓ દર્શાવો. 10

માલ-સામગ્રી	પ્રમાણ કિંમત કિ.ગ્રા.દીઠ રૂ.	ખરેખર કિંમત કિ.ગ્રા.દીઠ રૂ.	પ્રમાણ જથ્થો કિ.ગ્રા.	ખરેખર જથ્થો કિ.ગ્રા.	માલસામાન વપરાશ વિચલન રૂ.	માલસામાન ભાવ વિચલન રૂ.	માલસામાન ખર્ચ વિચલન રૂ.
X	5	4.50	500	-	-300	-	-
Y	-	6.50	400	440	-	-220	-
Z	4	-	300	260	-	-	-100

- (બ) રમેશ કંપનીની નીચેની માહિતી પરથી શોધો : 10
- (1) મજૂરી ખર્ચ વિચલન
  - (2) મજૂરી દર વિચલન
  - (3) મજૂર કાર્યક્ષમતા વિચલન
  - (4) મજૂર મિશ્રણ વિચલન.

મજૂર પ્રકારો	પ્રમાણ કલાકો	ખરેખર કલાકો	પ્રમાણદર કલાકદીઠ (રૂ.)	ખરેખર દર કલાકદીઠ (રૂ.)
પુરુષ	6,000	5,600	4.00	5.00
સ્ત્રી	9,600	12,000	2.00	1.80
બાળકો	4,800	5,040	3.00	3.00

અથવા

- 2 (અ) વિજય લિ.ની નીચે દર્શાવેલ વિગતો પરથી શોધી કાઢો : 10
- (1) વેચાણ મૂલ્ય વિચલન
  - (2) વેચાણ કિંમત વિચલન
  - (3) વેચાણ જથ્થા વિચલન
  - (4) વેચાણ મિશ્રણ વિચલન
  - (5) વેચાણ પેટા-જથ્થા વિચલન

વસ્તુ	અંદાજિત		ખરેખર	
	જથ્થો (એકમો)	કિંમત એકમદીઠ (રૂ.)	જથ્થો (એકમો)	કિંમત એકમદીઠ (રૂ.)
A	750	14	1,000	16
B	1,000	12	1,250	10
C	1,250	10	1,500	12

(બ) મનોજ લિ.ની ઉત્પાદન વિભાગની માહિતી નીચે પ્રમાણે છે : 10

વિગત	અંદાજ	ખરેખર
ચલિત પરોક્ષ ખર્ચ	60,000	78,000
સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચ	60,000	62,000
ઉત્પાદનના એકમો	15,000	17,000
કામના દિવસો	25	26
યંત્રનાં કલાકો	30,000	35,000

ઉપરોક્ત માહિતી પરથી શોધી કાઢો :

- (1) કુલ પરોક્ષ ખર્ચ વિચલન
- (2) પરોક્ષ ખર્ચ જથ્થા વિચલન
- (3) પરોક્ષ ખર્ચ કાર્યક્ષમતા વિચલન
- (4) પરોક્ષ ખર્ચ કેલેન્ડર વિચલન
- (5) પરોક્ષ ખર્ચ ઉત્પાદન શક્તિ વિચલન.

3 વિગતે નોંધ લખો : 15

સ્ટ્રેટેજિક મેનેજમેન્ટ એકાઉન્ટિંગ

અથવા

3 મૂલ્ય એન્જિનિયરિંગની વ્યાખ્યા આપો. મૂલ્ય એન્જિનિયરિંગ અને મૂલ્ય 15

વિશ્લેષણ વચ્ચેનો તફાવત જણાવો. મૂલ્ય એન્જિનિયરિંગની નફા પરની અસરો જણાવો.

4 ટૂંકનોંધ લખો : (કોઈ પણ ત્રણ) 15

- (1) લક્ષ્યાંકિત પડતર પદ્ધતિ
- (2) પ્રવૃત્તિ આધારીત પડતર-નિર્ધારણ
- (3) ગુણવત્તા પડતર પદ્ધતિ
- (4) વસ્તુ આયુષ્યચક્રના તબક્કાઓ
- (5) મૂલ્ય વિશ્લેષણના ફાયદા.

ENGLISH VERSION

Instruction : Figures at right indicate the full marks of the question.

- 1 There are three departments in the Mahesh Manu. Ltd. **20**
as on 31-3-2014. The estimated figures are as under. (Units)

<i>Product</i>	<i>Dep. - I</i>	<i>Dep. - II</i>	<i>Dep. - III</i>
A	20,000	30,000	30,000
B	16,000	40,000	20,000
C	10,000	60,000	24,000

Selling price of product A per unit ..... Rs. 20

Selling price of product B per unit ..... Rs. 30

Selling price of product C per unit ..... Rs. 40

Actual information for the year 31-3-2015 is as under :

(Units)

<i>Product</i>	<i>Dep. - I</i>	<i>Dep. - II</i>	<i>Dep. - III</i>
A	24,000	40,000	36,000
B	12,000	48,000	24,000
C	6,000	50,000	20,000

There is no change in selling price. The following decisions are taken in budget committee :

- (1) Product-A sale is maximum than expected sales if the selling price increased by Rs. 2 per unit. There is no change in sales because the product A is more popular.
- (2) The sale of product C is less than budgeting. If the selling price of product C reduced by Rs. 4 per unit to increase the sale.
- (3) The estimated sales by sales manager is as under :

<i>Product</i>	<i>Dep. - I</i>	<i>Dep. - II</i>	<i>Dep. - III</i>
A	+25%	+35%	+20%
B	-10%	+25%	-8%
C	+12%	+15%	+10%

Sale increase of product B. It is increased by advertisement expenses. Sale increase of product B is as under :

10% Increase in Dept. I

5% Increase in Dept. II

20% Increase in Dept. III

Prepare budget for 31-3-2016.

OR

- 1 Prepare a Cash budget for three months ending 30th June, 2016 from following information of Tapan Ltd. Cash and Bank Balance on 1st April, 2016 is Rs. 60,000. 20

<i>Month</i>	<i>Sales (Rs.)</i>	<i>Purchases (Rs.)</i>	<i>Wages (Rs.)</i>	<i>Indirect Expenses (Rs.)</i>
March-16	6,00,000	3,00,000	64,000	90,000
April-16	9,00,000	4,80,000	96,000	1,30,000
May-16	7,50,000	3,90,000	72,000	1,10,000
June-16	10,50,000	5,40,000	1,12,000	1,50,000

- (1) 20% of total sales and purchases are cash sales and cash purchases.
- (2) Cash discount of 5% is allowed on cash sales.
- (3) Assume 5% of credit sales to be sales return in every month.
- (4) Sales commission at 5% on net credit sale is to be paid in the next month after actual sales.
- (5) The period of credit allowed by suppliers (creditors) and to customers is one month.
- (6) The time lag in payment of wages is $\frac{1}{8}$ month and lag in payment of indirect expenses is one month.
- (7) Indirect expenses include Rs. 30,000 depreciation per month on fixed assets.
- (8) A machine of Rs. 1,20,000 purchased is due for delivery in May, 2016. The payment of which are made in two equal monthly installments in May and June.

- 2 (a) Figures of materials for Suresh Company Ltd. is as follows. Reconstruct the table by finding out the missing figures. Show necessary calculations : 10

<i>Material</i>	<i>Std. Price per Kg. Rs.</i>	<i>Actual Price per Kg. Rs.</i>	<i>Std. Quantity Kg.</i>	<i>Actual Quantity Kg.</i>	<i>Material Usage Variance Rs.</i>	<i>Material Price Variance Rs.</i>	<i>Material Cost Variance Rs.</i>
X	5	4.50	500	-	-300	-	-
Y	-	6.50	400	440	-	-220	-
Z	4	-	300	260	-	-	-100

- (b) Find out from following information of Ramesh Co. : 10

- (1) Labour cost variance
- (2) Labour rate variance
- (3) Labour efficiency variance
- (4) Labour mix variance

<i>Type of Labour</i>	<i>Standard Hours</i>	<i>Actual Hours</i>	<i>Standard Rate per Hour (Rs.)</i>	<i>Actual Rate per Hour (Rs.)</i>
Men	6,000	5,600	4.00	5.00
Women	9,600	12,000	2.00	1.80
Children	4,800	5,040	3.00	3.00

OR

- 2 (a) Following details are available of Vijay Ltd. Find out : 10
- (1) Sales value variance
  - (2) Sales price variance
  - (3) Sales volume variance
  - (4) Sales mix variance
  - (5) Sales sub-volume variance

<i>Product</i>	<i>Estimated</i>		<i>Actual</i>	
	<i>Volume (units)</i>	<i>Price per unit (Rs.)</i>	<i>Volume (units)</i>	<i>Price per unit (Rs.)</i>
A	750	14	1,000	16
B	1,000	12	1,250	10
C	1250	10	1,500	12

- (b) Information of production department of Manoj Ltd. 10
is as follows :

<i>Particulars</i>	<i>Estimate</i>	<i>Actual</i>
Variable overhead exp.....	60,000	78,000
Fixed overhead exp.	60,000	62,000
Unit of production.....	15,000	17,000
Working days.....	25	26
Machine hours.....	30,000	35,000

Find out, from above details :

- (1) Total overhead cost variance
  - (2) Overhead exp. volume variance
  - (3) Overhead exp. efficiency variance
  - (4) Overhead exp. calendar variance
  - (5) Overhead exp. production capacity variance.
- 3 Write in detail note on the Strategic Management Accounting. 15
- OR**
- 3 What is Value Engineering ? Distinction value engineering and value analysis, impact of value engineering on profit. 15
- 4 Write short notes : (any three) 15
- (1) Target costing method
  - (2) The activity based costing system
  - (3) Quality costing method
  - (4) Phases of product life cycle
  - (5) Advantages of value analysis.